Oświadczenie złożone
przez senatorów
Krzysztofa Bieńkowskiego, Wiesława Dobkowskiego, Józefa Jodłowskiego, Janinę Sagatowską, Jana Hamerskiego, Alicję Zając, Wiktora Durlaka, Marka Pęka, Roberta Mamątowa, Marka Komorowskiego, Andrzeja Pająka, Krzysztofa Słonia, Macieja Górskiego, Ryszarda Majera, Aleksandra Szweda, Mieczysława Golbę, Annę Bogucką, Rafała Ambrozika, Grzegorza Biereckiego, Wojciecha Skurkiewicza, Włodzimierza Bernackiego, Stanisława Karczewskiego, Zdzisława Pupę, Stanisława Gogacza, Jarosława Rusieckiego, Kazimierza Wiatra, Michała Seweryńskiego, Józefa Zająca, Gustawa Marka Brzezina, Kazimierza Michała Ujazdowskiego, Andrzeja Dziubę, Jacka Trelę, Wadima Tyszkiewicza, Leszka Czarnobaja, Janusza Pęcherza, Ewę Monikę Kaliszuk, Henryka Piotra Siedlaczka, Jolantę Hibner, Marka Borowskiego, Grzegorza Czeleja, Ewę Matecką, Adama Szejnfelda, Jerzego Chróścikowskiego, Waldemara Kraskę, Marcina Karpińskiego, Stanisława Pawlaka, Waldemara Witkowskiego, Małgorzatę Sekułę-Szmajdzińską, Michała Kamińskiego, Krzysztofa Kwiatkowskiego, Andrzeja Kobiaka i Leszka Galembę
na 37. posiedzeniu Senatu
w dniu 25 czerwca 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister przemysłu Marzeny Czarneckiej

My, niżej podpisani senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej, wyrażamy stanowczy apel o pilne rozwiązanie sytuacji związanej z wstrzymaniem działalności reaktora badawczego Maria w Świerku.

Reaktor Maria, jedyny czynny reaktor jądrowy w Polsce, odgrywa kluczową rolę w produkcji izotopów medycznych wykorzystywanych w diagnostyce i leczeniu pacjentów, a także w badaniach naukowych i edukacji. Jego dalsze unieruchomienie grozi przerwaniem łańcucha dostaw ratujących życie materiałów medycznych oraz poważnymi stratami dla polskiej nauki.

Aktualnie obowiązujące przepisy, nakładające na operatora reaktora wymóg wyznaczania rozległych stref planowania awaryjnego do 30 km, są nieproporcjonalne do mocy i charakteru tego typu instalacji badawczej. Maria nie jest elektrownią jądrową, nie produkuje energii, a jej moc (30 MW) jest kilkudziesięciokrotnie niższa niż moc standardowych reaktorów energetycznych.

Postulujemy:

— wprowadzenie rozróżnienia w przepisach dotyczących reaktorów energetycznych i badawczych;

— uwzględnienie indywidualnej oceny ryzyka w planowaniu awaryjnym;

— dopuszczenie warunkowych odstępstw dla reaktorów o niskim zagrożeniu;

— opracowanie szybkiej ścieżki legislacyjnej dla sytuacji zagrażających interesowi publicznemu;

— podjęcie na poziomie Unii Europejskiej rozmów w sprawie zmiany ram prawnych dla reaktorów badawczych o mocy do 50 MW.

Uznajemy, że dostosowanie przepisów do realiów technicznych i bezpieczeństwa takich instalacji jest konieczne dla zapewnienia stabilności systemu ochrony zdrowia, niezależności naukowej oraz realizacji zobowiązań Polski wobec partnerów międzynarodowych.

Zwracamy się do minister przemysłu oraz odpowiednich instytucji dozoru i nadzoru o niezwłoczne podjęcie działań legislacyjnych i administracyjnych zmierzających do przywrócenia działalności reaktora Maria.

Krzysztof Bieńkowski
Wiesław Dobkowski
Józef Jodłowski
Janina Sagatowska
Jan Hamerski
Alicja Zając
Wiktor Durlak
Marek Pęk
Robert Mamątow
Marek Komorowski
Andrzej Pająk
Krzysztof Słoń
Maciej Górski
Ryszard Majer
Aleksander Szwed
Mieczysław Golba
Anna Bogucka
Rafał Ambrozik
Grzegorz Bierecki
Wojciech Skurkiewicz
Włodzimierz Bernacki
Stanisław Karczewski
Zdzisław Pupa
Stanisław Gogacz
Jarosław Rusiecki
Kazimierz Wiatr
Michał Seweryński
Józef Zając
Gustaw Marek Brzezin
Kazimierz Michał Ujazdowski
Andrzej Dziuba
Jacek Trela
Wadim Tyszkiewicz
Leszek Czarnobaj
Janusz Pęcherz
Ewa Monika Kaliszuk
Henryk Piotr Siedlaczek
Jolanta Hibner
Marek Borowski
Grzegorz Czelej
Ewa Matecka
Adam Szejnfeld
Jerzy Chróścikowski
Waldemar Kraska
Marcin Karpiński
Stanisław Pawlak
Waldemar Witkowski
Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska
Michał Kamiński
Krzysztof Kwiatkowski
Andrzej Kobiak
Leszek Galemba